Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad

Datum
12 juni 2019
Ons kenmerk
TISB/U201900446
Lbr. 19/045
Telefoon
070-373 8393
Bijlage(n)
7

Onderwerp
Implementatie abonnementstarief Wmo

Samenvatting
In april is het voorstel tot wijziging van de Wmo 2015 inzake de bijdrage voor de maatschappelijke ondersteuning en de beoordeling voor de verstrekking van de maatwerkvoorziening (hierna: 'wetswijziging abonnementstarief') door het parlement aangenomen. Deze wetswijziging wordt met ingang van 1-1-2020 van kracht. De wetswijziging heeft consequenties voor het beleid van en de uitvoering door de gemeente.

In deze ledenbrief geven wij informatie over de beleidsinhoudelijke keuzes die de gemeente zal moeten maken. Deze keuzes moeten vastgelegd worden in de Verordening maatschappelijke ondersteuning 2015. De Modelverordening maatschappelijke ondersteuning 2015 van de VNG is aangepast en bij deze ledenbrief gevoegd. Deze ledenbrief biedt verder globale informatie over de wijzigingen in het berichtenverkeer tussen gemeenten, aanbieders en het CAK.

In de periode 20 juni tot en met 2 juli houdt de VNG met de ketenpartners een vijftal regionale bijeenkomsten voor gemeenten over de consequenties van de wetswijziging. Inmiddels zijn deze bijeenkomsten bijna volgeboekt. In Haarlem zijn nog enkele plaatsen vrij.

Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Nassaulaan 12 Den Haag | Postbus 30435 | 2500 GK Den Haag
070 - 373 83 93 | info@vng.nl

Aan de leden

Datum
12 juni 2019
Ons kenmerk
TISB/U201900446
Lbr. 19/045
Telefoon
070-373 8393
Bijlage(n)
7

Onderwerp
Implementatie abonnementstarief Wmo

Geacht college en gemeenteraad,

1. Inleiding

In april 2019 stemden de Tweede Kamer en Eerste Kamer in met het wetsvoorstel abonnementstarief. Deze wetswijziging wordt met ingang van 1-1-2020 van kracht. De wetswijziging heeft consequenties voor het beleid van en de uitvoering door de gemeente. De gemeente zal bepaalde beleidskeuzes moeten maken en deze moeten vastleggen in de Verordening maatschappelijke ondersteuning 2015. Ook de wijzigingen in het berichtenverkeer (gemeente - CAK) zullen de nodige inzet vragen. Het is zaak dat gemeenten vanaf nu de inzet en werkzaamheden goed in de planning hebben staan om op tijd klaar te zijn. In samenwerking met het CAK zal de communicatie naar cliënten worden verzorgd.

Met deze ledenbrief informeert de VNG de leden over:

- Welke beleidskeuzes er in de komende periode lokaal moeten worden gemaakt (paragraaf 3.1).
- De aanpassing van de Modelverordening maatschappelijke ondersteuning 2015 (hierna: Modelverordening Wmo 2015) (paragraaf 3.2). De aangepaste modelverordening is gevoegd bij deze ledenbrief (bijlagen 2 t/m 5).
- Het gewijzigde berichtenverkeer tussen gemeenten en het CAK (paragraaf 4). De informatie daarover in deze ledenbrief is globaal. In juni 2019 kunnen gemeenten meer concrete informatie verwachten vanuit het landelijke project Gegevensaanlevering 2020 (hierna: project GA2020).
  Op 21 mei 2019 zijn de definitieve specificaties van het informatiemodel voor de inrichting van het berichtenverkeer iEigenBijdrage (hierna: iEb) gepubliceerd:

Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Nassaulaan 12 Den Haag | Postbus 30435 | 2500 GK Den Haag
070 - 373 83 93 | info@vng.nl

https://istandaarden.nl/nieuws/bericht/definitieve-specificaties-voor-informatiestandaard-ieb-gepubliceerd.
De handreiking daarvoor kunt u ook daar vinden (maar wordt ook als bijlage 7 meegestuurd bij deze brief).

De VNG heeft zich verzet tegen het abonnementstarief. We zijn er helaas niet in geslaagd de Kamer op andere gedachten te brengen. Nu het besluitvormingstraject is afgerond en de maatregel wordt ingevoerd, achten wij het onze verantwoordelijkheid om optimale ondersteuning te bieden, ondanks het feit dat we het nog steeds niet eens zijn met dit kabinetsbeleid.

2. Regiobijeenkomsten en Webinar

In de periode 20 juni tot en met 2 juli 2019 houden VWS, VNG, het CAK, het ketenbureau i-Sociaal Domein en het project GA2020 vijf regiosessies over de consequenties voor beleid, uitvoering en berichtenverkeer van de invoering van het abonnementstarief per 1-1-2020.
In deze regiosessies wordt behalve over het abonnementstarief ook informatie verstrekt over:

- De ontwikkeling en implementatie van een nieuw pgb-systeem voor budgethouders, gemeenten en zorgaanbieders (VNG Realisatie).

- De nieuwe standaard administratieprotocollen die meer duidelijkheid bieden over de administratieve afhandeling van zorg in natura bij de uitvoering van de Wmo en de Jeugdwet (Ketenbureau i-Sociaal Domein).

Inmiddels zijn deze bijeenkomsten bijna volgeboekt. In Haarlem zijn nog enkele plaatsen vrij. Zie voor meer informatie en aanmelding:
https://vng.azavista.com/event_website_pages/view/home/5ce29d49-e230-4361-9bc6-00600a1c0207/f76966c7b0

Na afloop van de reeks regiobijeenkomsten is er nog een webinar van VNG en Ketenbureau over dit onderwerp, op maandag 8 juli 2019 om 15.00 uur. Inschrijven hiervoor kan via
https://vng.webinargeek.com/abonnementstarief-in-de-wmo

3. Beleidskeuzes voor gemeenten en aanpassing van de Verordening Wmo 2015

In verband met de invoering van het abonnementstarief per 1-1-2020 moet iedere gemeente al in 2019 een aantal beleidskeuzes maken en deze vastleggen in de verordening Wmo 2015. Hieronder zetten wij de beleidskeuzes op een rij. Voor de nieuw gemaakte keuzes per 2020 is het van belang dat cliënten daarover geïnformeerd worden.

Het is mogelijk dat een aantal van de keuzes die we hier noemen in 2018 (voor 2019) al door de gemeente zijn gemaakt, bij de gedeeltelijke invoering van het abonnementstarief per 1-1-2019, en toen reeds in de verordening zijn opgenomen. Als de gemeente die keuzes in 2020 wil handhaven, hoeft daarvoor in de verordening niets te worden aangepast.

3.1 Beleidskeuzes voor en door gemeenten

Hieronder volstaan wij met een korte opsomming van de beleidskeuzen die gemaakt moeten worden. In bijlage 1 bij deze ledenbrief worden de keuzen toegelicht.

1. De keuze om wel/ niet een eigen bijdrage voor maatwerkvoorzieningen en algemene voorzieningen te vragen.

2. Wel/ niet kiezen om minimabeleid eigen bijdrage te (blijven) voeren, waarbij op basis van een inkomensgrens de bijdrage niet verschuldigd is.

3. Wel/ niet kiezen voor een lager abonnementstarief voor alle cliënten van de Wmo dan het landelijk geldende tarief van €19,00 per maand.

4. Wel/ niet kiezen om voor bepaalde maatwerkvoorzieningen en voor bepaalde algemene voorzieningen geen eigen bijdrage te vragen.

5. Er wel/ niet voor kiezen dat bij een woningaanpassing voor een minderjarige, de ouder bijdrageplicht is.

6. Bepalen voor welke algemene voorzieningen een eigen bijdrage van toepassing is, en daarbij tevens bepalen bij welke algemene voorzieningen sprake is van een duurzame hulpverleningsrelatie. In bijlage 6 bij deze brief wordt het begrip duurzame hulpverleningsrelatie verder uitgelegd.

7. Wel/ niet kiezen om het collectief vervoer in de verordening uit te zonderen van het abonnementstarief.

8. Beoordelen of de contracten met de aanbieders aangepast moeten worden als gevolg van de wijzigingen in het berichtenverkeer.

De beleidskeuzes onder punten 1 t/m 5 moeten, ook al conform huidige afspraken, jaarlijks aan het CAK worden doorgegeven, ook als sprake is van ongewijzigd beleid. Als het CAK geen informatie ontvangt van een gemeente, zal het CAK ervan uitgaan dat er geen gebruik wordt gemaakt van de bevoegdheid om nadere regels te stellen. Het CAK gaat er dan vanuit dat er altijd een bijdrage zal worden gevraagd, er geen minimabeleid wordt toegepast, er geen verlaagd tarief is en geen bijdrageplicht voor de ouder van een minderjarige met woningaanpassing. De beleidskeuzen moeten *zo mogelijk* uiterlijk 30 november voorafgaand aan het betreffende kalenderjaar worden aangeleverd, zodat het CAK-wijzigingen tijdig kan implementeren. Wijzigingen van deze beleidspunten kunnen niet met terugwerkende kracht worden doorgevoerd.

3.2 Aanpassingen in de Modelverordening Wmo 2015

De VNG heeft de artikelen 11 en 12 van de Modelverordening Wmo 2015 op onderdelen aangepast in verband met de invoering van het abonnementstarief per 1-1-2020.

- Artikel 11 bevat nu de bijdrage in de kosten van maatwerkvoorzieningen of pgb's en bij verordening aangewezen algemene voorzieningen waarbij sprake is van een duurzame hulpverleningsrelatie.
- Artikel 12 gaat over de eigen bijdragen voor algemene voorzieningen met uitzondering van bij verordening aangewezen algemene voorzieningen waarbij sprake is van een duurzame hulpverleningsrelatie.

Zie voor de gewijzigde modelteksten en de toelichting daarop de bijlagen 2 t/m 5.

4. Aanpassing in berichtenverkeer iWmo/ Landelijk gemaakte ontwerpkeuzes

4.1 Achterliggende redenen gemaakte landelijke keuzes

De keuze van het kabinet voor het abonnementstarief is, naast een lagere bijdrage voor bepaalde groepen mensen, ook ingegeven vanuit de wens om de administratieve lasten te verlagen én voor meer eenvoud en transparantie voor de cliënt te zorgen. Om deze doelen te bereiken, is een vereenvoudiging van het berichtenverkeer nodig. Bij het ontwerp van het nieuwe berichtenverkeer, dat vanaf 2020 gebruikt gaat worden, hebben deze doelen zwaar meegewogen in de nu gemaakte keuzes:

- Er is gekozen om het berichtenverkeer alleen tussen het CAK en gemeenten te laten plaatsvinden, en niet langer tussen aanbieders en het CAK. Per 1-1-2020 stopt dus de bestaande uitwisseling via de 'HV standaard' en de 'ZA-standaard' (gegevensstandaard voor de zorgaanbieders), met uitzondering voor het Beschermd Wonen intramuraal proces.
- Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de verstrekkingen, het CAK voor de eigen bijdrage. Derhalve wordt niet meer alle informatie over de verstrekkingen naar het CAK gestuurd. Het CAK hoeft alleen te weten wanneer de bijdrage moet starten en stoppen. Gemeenten hebben zelf het totaaloverzicht over de Wmo-verstrekkingen waarvoor de cliënt een bijdrage moet betalen. Gemeenten geven dit in één totaalbericht per cliënt door aan het CAK. Dit gebeurt niet langer per verstrekking.
- De bijdrage is altijd een vast bedrag van € 19,00, tenzij de gemeente een lager bedrag voor alle cliënten in de verordening heeft opgenomen. Er worden geen deelbijdragen meer in rekening gebracht.

De betrokkenheid van minder partijen zorgt naar verwachting voor een verlaging van de administratieve lasten. Hiermee wordt ook de kans op fouten en daarmee het risico op correcties en stapelfacturen voor cliënten verder verkleind. Doordat de gemeente het overzicht heeft over alle verstrekkingen, kan de gemeente de regie houden over de bijdrage die een cliënt verschuldigd is en de communicatie met de burger goed invullen. Dit zorgt voor meer duidelijkheid voor de cliënt waar hij met zijn vragen terecht kan: bij de gemeente voor alle informatie over de verstrekkingen en bij het CAK voor vragen over de eigen bijdrage. De bijdrage is gemakkelijk te begrijpen voor de cliënt, omdat de cliënt nooit meer of minder betaalt dan € 19,00 (tenzij een gemeente voor alle cliënten een lagere bijdrage heeft bepaald).

In de afgelopen maanden is door alle betrokken partijen eraan gewerkt om ook het berichtenverkeer (nodig per 1-1-2020) tussen gemeenten en CAK vorm te geven. Dit vond en vindt

plaats in het project GA2020 en valt onder de Stuurgroep Abonnementstarief, waarin het ministerie van VWS, VNG, Ketenbureau i-Sociaal Domein en CAK zitten. Deze stuurgroep is verantwoordelijk voor de implementatie van het abonnementstarief. Een nieuwe gegevensuitwisseling tussen gemeente en het CAK is daar een belangrijk onderdeel van.

Deze aanpassing in het berichtenverkeer zal in de komende maanden ook een forse inspanning vragen van gemeenten zelf.

De softwareleveranciers hebben eerder aangegeven dat zij de wijzingen in de software op tijd kunnen doorvoeren en het aanleveren van berichten met behulp van logische beslisregels gaan ondersteunen. Wat de softwareleverancier precies moet en gaat realiseren hangt af van enkele (beleids)keuzes die de gemeente moet maken. Wij raden gemeenten aan om zo spoedig mogelijk zelf navraag te doen bij de desbetreffende softwareleverancier.

Versnelde afwikkeling van de uitwisseling van zorggegevens
Per 2020 worden gegevens alleen door gemeenten aan het CAK geleverd en niet langer door de zorgaanbieders. De gegevensuitwisseling tussen zorgaanbieders en CAK wordt zo snel mogelijk beëindigd. We willen voorkomen dat de betreffende gegevensstandaard nog drie jaar in stand moet blijven en ondersteund moet worden door de softwareleveranciers. Langere tijd twee standaarden voor gegevensuitwisseling naast elkaar laten bestaan is niet wenselijk. Daarom wordt de uitwisseling van gegevens over de oude zorgjaren (t/m 2019) versneld afgewikkeld: in 2019 kunnen nog zorggegevens over de jaren tot en met 2018 worden aangeleverd. In 2020 uitsluitend die over 2019. Op deze manier kan de gegevensuitwisseling over de oude zorgjaren een jaar na invoering van het abonnementstarief worden gestopt. Zorgaanbieders hebben in de versnelde afwikkeling dus ook een belangrijke rol. Meer informatie volgt later

Terugval- en vangnetoptie
In het project GA2020 werken we op dit moment ook aan een *tijdelijke* terugval- en vangnetoptie (voor alleen de eerste periode in 2020). Dit is nodig voor het geval het berichtenverkeer bij een van de ketenpartners onverhoopt nog niet helemaal op tijd is ingericht.

In dit verband wijzen we nogmaals op het belang dat alle gemeenten voldoen aan alle afgesproken standaarden voor het berichtenverkeer. Dit is bepalend voor een succesvolle invoering van het abonnementstarief.

4.2 Gemaakte landelijke ontwerpkeuzes

Om een nieuwe gegevensuitwisseling, behorend bij het nieuwe eigen bijdrage proces en volgend uit de nieuwe wetgeving, te kunnen ontwikkelen, moest er eerst een aantal belangrijke definities en ontwerpkeuzes met de ketenpartners (waaronder ook gemeenten) worden vastgesteld. Hierbij is gekeken naar zowel de uitvoering in de praktijk als de beleidskant. In de in paragraaf 1 genoemde handreiking Gegevensuitwisseling Abonnementstarief 2020, de toelichting op het informatiemodel (iEb) van project GA2020, worden deze keuzes verder toegelicht: https://istandaarden.nl/nieuws/bericht/definitieve-specificaties-voor-informatiestandaard-ieb-gepubliceerd. Het gaat met name over:

A. Start- en stopmoment van het abonnement (de eigen bijdrage)
Gemeenten kunnen op dit moment, voor 2020, zelf bepalen welk startmoment voor de eigen bijdrage zij hanteren. De startmomenten voor de eigen bijdragen kunnen daardoor per gemeente verschillen. Het Rijk heeft het voornemen om de startdatum per 2021 landelijk te uniformeren. Het Rijk doet naar de mogelijkheid en wenselijkheid voor deze uniformering nog nader onderzoek. Tijdens de wetsbehandeling werd er in de Tweede Kamer wel veel waarde aan gehecht dat burgers niet al moeten gaan betalen als de ondersteuning nog niet is gestart of de voorziening nog niet is geleverd.

Voor het jaar 2020 is er dus nog geen verplichte standaardisatie. Aangezien het berichtenverkeer vanaf 2020 al aanpassingen vraagt van gemeenten en aanbieders, kunnen gemeenten de keuze maken om deze aanpassing vanaf het begin in lijn te brengen met de voorgenomen richting van de uniformering. Na de zomer van dit jaar wordt een richting bepaald voor de uniformering per 2021. Zodra gemeenten de startdatum van de bijdrage voor 2020 hebben bepaald, moeten zij dit bespreken en inregelen met de softwareleverancier. Enkele voorbeelden van keuzes voor een startdatum waarop de eigen bijdrage gaat lopen zijn:

- Datum van toewijzen (datum beschikking) is start eigen bijdrage, eventueel met bijvoorbeeld standaard een maand vertraging. Voor 90/ 95% van de (eerste) aanvragen moet dit passen en gaan de mensen de bijdrage betalen als de ondersteuning daadwerkelijk is gestart. Bij een pgb kan de bijdrage direct gaan lopen bij beschikkingsdatum. Voor de situaties waarin, op basis van praktijkervaring, wordt voorzien dat de start levering langer duurt, kan een gemeente het startbericht ook later aanleveren bij het CAK.
- Moment van start eigen bijdrage is de daadwerkelijke start van de ondersteuning, of levering van de woningaanpassing, vervoersvoorziening, etc. Hiervoor is dan nog wel berichtenverkeer noodzakelijk tussen aanbieder en gemeente nodig.
- Er zijn ook gemeenten die als startmoment voor de eigen bijdrage kiezen voor het moment dat de eerste factuur van de aanbieder of leverancier binnen is.

Meer informatie hierover is te vinden in de eerdergenoemde handreiking GA2020 die als bijlage 7 is toegevoegd aan deze ledenbrief.

B. Kostprijsbewaking
De wetgever heeft bepaald dat voor woningaanpassingen en hulp- en mobiliteitsmiddelen kostprijsbewaking van toepassing blijft. Dit wordt opgenomen in de nieuwe gegevensuitwisseling met het CAK. De kostprijsbewaking zelf blijft bij het CAK. Echter, door gemeenten in regie te brengen zijn verantwoordelijkheden herzien. Gemeenten gaan over de verstrekkingen, het CAK over de eigen bijdrage. Daarmee ontvangt het CAK niet meer alle verstrekkingen, maar alleen een startbericht (wanneer iemand Wmo ondersteuning afneemt) en een stopbericht (als dat niet meer het geval is). Deze ontwerpkeuze zorgt er ook voor dat, bij meerdere toewijzingen, niet alle kostprijzen naar het CAK gestuurd moeten worden maar alleen de langst lopende. Om dat te bepalen moet de gemeente (software) een virtuele einddatum bijhouden.

Verder betekent dit dat een gemeente voor koop, huur en leaseconstructies de totale kostprijs voor een hulpmiddel en woningaanpassing moet kunnen bepalen. Voor huur en leaseconstructies met een kostprijs van meer dan € 19,00 per maand gaat de bijdrage de kostprijs nooit te boven en hoeft geen kostprijs meegegeven te worden aan het CAK. Voor huur en leaseconstructies met een

kostprijs van minder dan € 19,00 per maand kunnen gemeenten een fictieve kostprijs (bijvoorbeeld gebaseerd op de marktwaarde) doorgeven aan het CAK. Een andere optie is om voor een andere verstrekkingsvorm te kiezen, bijvoorbeeld koop in plaats van huur of lease. In de verordening moet worden opgenomen op welke wijze de kostprijs wordt bepaald.

C. Pauze en tijdelijke opschorting abonnement
Een gemeente bepaalt, net als nu, of de inning van de bijdrage voor het abonnementstarief tijdelijk kan worden gestopt (of opgeschort). In de eerdergenoemde handreiking vanuit het GA2020 (bijlage 7) is hierover meer informatie te vinden.

4.3 Gewijzigde informatiestromen, publicatie Informatiemodel, draaiboek 'overgang 2019-2020'

De nieuwe gegevensuitwisseling voor de eigen bijdrage vindt straks dus *uitsluitend tussen gemeenten en het CAK* plaats. Zorgaanbieders leveren over het zorgjaar 2020 geen gegevens meer aan bij het CAK. De bestaande uitwisseling met het CAK via de zogenaamde HV standaard stopt per 1-1-2020 (met uitzondering van beschermd wonen intramuraal). Eigen bijdragen en correctie van vóór 2020 moeten nog wel op de oude manier worden aangeleverd.

Het 'informatiemodel' (zie wederom de handreiking GA2020) is vastgesteld. Dit model is van belang voor gemeenten én voor de softwareleveranciers. Het Zorginstituut Nederland heeft de specificaties voor het berichtenverkeer opgesteld met een afvaardiging van belanghebbenden, waaronder ook gemeenten.

Er komt in september 2019, als onderdeel van het implementatieplan vanuit het project GA2020, nog een draaiboek 'overgang 2019-2020' (migratie) waarin de volgende onderwerpen zijn opgenomen: monitoring, beschrijving hoe de overgang zal verlopen, hoe om te gaan met het afsluiten van oude zorgjaren (<2019) en ondersteuning van oude standaarden (HV- en ZA-standaard), informatie over hoe wanneer om te gaan met resterende kostprijzen (gegevensoverdracht), hoe en wanneer de nieuwe aanleveringen voor het abonnementstarief 2020 doen.

Verdere mijlpalen zijn:

September 2019	Gegevensoverdracht
Oktober 2019	Ketentesten en begeleiding
Januari 2020	Eerste (initiële) aanlevering
Januari 2020	Livegang

Deze ledenbrief heeft 7 bijlagen:

Bijlage 1 - Toelichting beleidskeuzes
Bijlage 2 - Was-wordt-tabel wijziging Model Verordening Wmo 2015 met artikelsgewijze toelichting: deze kan desgewenst gebruikt worden voor de raadsvoordracht voor de wijziging van de verordeningen.
Bijlage 3 - Model Raadsbesluit wijziging Verordening Wmo 2015: Opgemaakt in Word 3.0-format (GVOP/DROP) voor publicatie, zonder toelichting.
Bijlage 4 - Geconsolideerde tekst modelverordening Wmo 2015, met wijzigingen bijgehouden

Bijlage 5 - Implementatiehandleiding bij Modelverordening Wmo 2015.
Bijlage 6 - Notitie toelichting duurzame hulpverleningsrelatie
Bijlage 7 - Handreiking Gegevensuitwisseling Abonnementstarief 2020 (GA2020) / Toelichting informatiemodel (iEb), auteur: project GA2020 Datum: 16-5-2019.

De geconsolideerde teksten van de VNG-modellen (met de bijbehorende toelichtingen) zijn te raadplegen via de Kennisbank Decentrale Regelgeving (www.kder.nl).

Vragen?
Heeft u over het berichtenverkeer, de iStandaarden, het Informatiemodel een vraag of opmerking? Stuur dan een mail naar:

GA2020@hetcak.nl	Voor de inrichting van het berichtenverkeer.
info@istandaarden.nl	Voor vragen over de iStandaarden (Zorginstituut).
info@vng.nl	Voor vragen over beleidsonderwerpen m.b.t. het abonnementstarief.

Met vriendelijke groet,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

J. Kriens
Algemeen directeur